

TANTSIV KURBUS TAEVALAVAL

MARGIT SÄDE

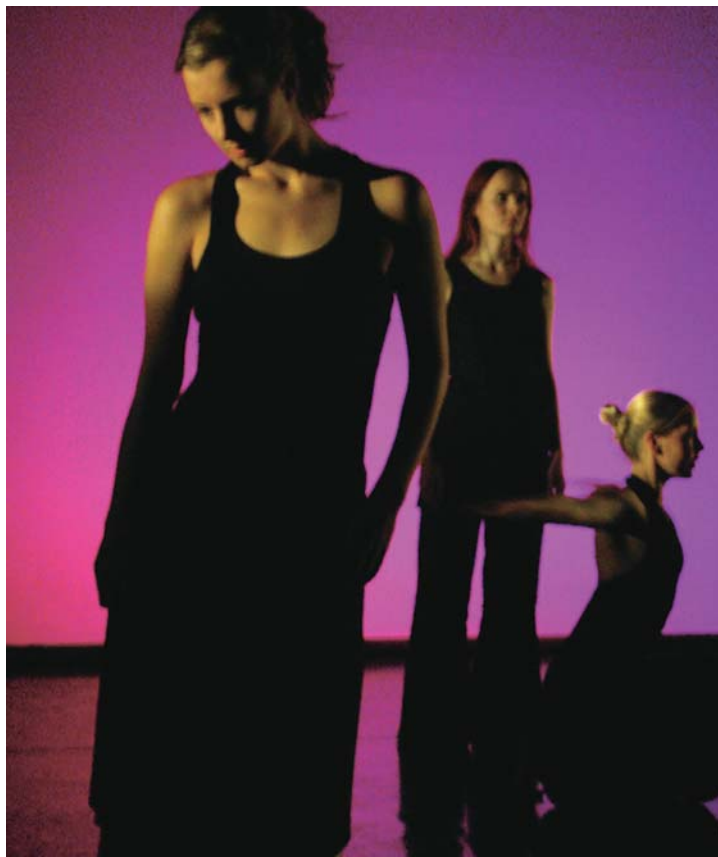
Teet Kask, „Kurb nauding“. Lavastaja-koreograaf: **Teet Kask**. Kunstnik: **Gregor Knüppel**. Helilooja: **Märt-Matis Lill**. Hääleseadja: **Kate Pringle**. Osades: **Jasmiina Sipilae, Eeva-Maija Mustonen, Maria Goltsman, Kristian Tirsgaard ja Kersti Heinloo**. Etendused 24. X 2005 Pärnu Endlas, 26. X 2005 Viljandi Kultuuriaakadeemias, 28. X 2005 Tartu Sadamateatris ja 29. X 2005 Tallinna Linnateatri Taevalaval.

Teet Kask täiendab end praegu Londonis Labani keskuse magistrantuuris. Rudolf Laban oli arhitekti haridusega tantsija ja tantsuteoreetik, kelle teooriad on mänginud olulist rolli just Kesk-Euroopa moderntantsu kujunemisel. Kask on tantsinud Rahvuskooper Estonia, Rootsi Kuningliku Ooperi ja Norra Rahvuskooperi balletitrupis ning sellest tuleneb tema koreograafias ka klassika tuntav dominant. Tema loomingut ise-loomustabki võime kombineerida klassikat nüüdistantsuga ning jätta ruumi ka eksperimendile. „Kurb nauding“ on süntees teatrist, tantsust ja muusikast, millele lisab veelgi võlu koreograafiale omane stiilipuhtus ja minimalistlik käsitlus. Kuigi nüüdistantsus on väga levinud interdistsiplinaarsus, oli lavastus tajutavalt süsteemne, etendust sai vaadelda nii tervikuna kui ka teatrit ja tantsu eraldi käsitledes. Puudus hierarhia ja allutatud ühele väljenduslaadile. Võis kuulata muusikat või keskenduda ainult sõnale. Verbaalne pool oli inspireeritud

peamiselt poeesia klassikast, näiteks Alain Chartier' luuletusest „Triste plaisir“, kuid ka Christine de Pizani ja Charles d'Orléans'i loomingust.

Lavastuses käsitletavat teemat, sissemaailma vaatlus, üksindus ja nauding kaduvus, edastati liikumise, muusika, valguse ja hääle abil. Lavalt libises läbi siid, kortsutati ja käristati sitsi, mähiti ennast puuvilla ja trambiti vildil. Mõistsin, et kui keel ja sõnad võivad muutuda vaid tühjaks materjaliks, siis liigutus oma olemuselt ei suuda valetada. Kui sõnadel ja eriti häälel on võime meid pehmeks rääkida ja kaasa meelitada, siis ikkagi on liigutused või hetkeline liikumatus see, mis valmistab meile kõrgemat naudingut või siis vahetut valu. Kuid nauding iseenesest ei pea olema alati füüsiline. Kaduvasse naudingusse on ikka kodeeritud doos tuiklevat kurbust, olgu see siis kaduvuse pärast või naudingu enese tõttu. Selle teadmise nii selge meeldetuletamine tekitas rahutust ja silme ette ilmus kujutis mahapillatud tuletikust, mis järgneb oma leegile väävlis, samuti inimesest, kes oma eksirännakutes läheneb lõpuks ikkagi oma saatusele. Kõik see, mida me väldime, juhtub meiega naganii. Karju või rõõmista palju tahad. Platoni kirjelduse järgi oleme jumalate mängukannid – nukud, keda nõõrepidi tõmbavad erinevates suundades kired ja mõistus. Paine on püsiv, mõtted nõiuvad end ise ja hullus kogub kuskil jõudu. Millal küll ülen-dub süda, millal rahuneb meel? Nii pärisid tantsijad eri keeltes.

Mitmekesi me
üksi olles oleme?

Ludovic des Cognets' foto

Kas me oleme iseendaga olles üks? Või on meiega kaasas meie tumedad ja avastamata minad? Mitmekesi me üksi olles oleme? Tantsijad mängisid iseendaga peitust ja kulli. Helivarjundite ja südamete tukslemine andis aimu nii alateadvuse kammitsetud kirgedest kui ka hinge metsikumaist orgiaist. Kuigi visuaalselt olime ümbritsetud tantsijate ja publiku kehadest, tekkis etenduse kestel vastupandamatu kehatuse tunne. See iseloomu ja keha piiride tunnetamine, võimaluste ja võimetuse üheaegne tajumine tundubki olevat inimliku nukruse üks tahk. Aga nii nagu inimeselt ei saa tema keha ära võtta rohkemaks kui silmapilguks, nii jälitab meid ka heitlik meel ja kurbus pidevalt.

Märt-Matis Lille helid võimendasid neid saalis toimivaid mitmekihilisi tun-

depuhanguid veelgi. Tegu oli helide *zen'*iga – muusika, mis kunagi ei jää kummitama, sest ta hävitab ennast mängides. Müstilise eetrisahina lihtsus ja kummalisus tekitas seletamatut värinat mööduvate liigutuste ja maailma ajatuse ees. Helid tantsiti vaikuseks ja vaikus helideks. Valgustus seisnes värvide kulgemises ühest toonist, ühest tundest teise, mis sümbioosis tantsijate liikumisega tõi silma naeratuse ja suhu pisara. Tundsin, et mitte keegi ei naudi kurbust rohkem kui kurbus ise.

MARGIT SÄDE (28. IV 1984) õpib Eesti Kunstiakadeemias kunstiteadust. On töötanud Pärnu Postimehe kultuurireporterina ja kirjutanud Sirbile. Teeb kaastööd galeriile Atrium.